

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

© Revak Kitabevi, 2014
Tüm hakları Revak Kitabevi'ne âittir.

Revak Kitabevi: 25
Âl-i Beyt Serisi: 3

Müminlerin Annesi Hazret-i Hatice

Orijinal ismi:
Hayâtu's-Seyyide Ümmü'l-Mü'minin Hadîce - Ard ve Tahlil -

Yazar: Bâkır Şerîf el-Kureşî

Mütercim: M. Cevher Caduk

Kitap Editörü: Arzu Meral

Kapak Tasarımı: Togay Kazım Ataç

ISBN: 978-605-64527-4-1

Sertifika No: 23108

1. Baskı: Ağustos, 2014

Baskı & Cilt: Step Ajans Matbaacılık Ltd. Şti.
Göztepe Mah. Bosna Cd. No:11
Mahmutbey-Bağcılar, İstanbul
Tel: 0212 446 88 46 E-mail: stepajans@stepajans.com
Matbaa Sertifika No: 12266

Besmele: "*Bismillâhirrahmânirrahîm*"
Seri Levhası: "*Rabbünâ Allâh celle celâluhu ve
Muhammed nebiyyünâ sallallâhu aleyhi ve âlihi ve sellem
ve Aliyyün Mevlânâ aleyhi ve âlihi's-selâm*"

<http://www.revakkitabevi.com>
Adres: Aziz Mahmut Hüdayi Mahallesi
Tepsi Fırın Sokak. Şifa Apt. 12/3
Üsküdar, İstanbul
Tel: 0216 342 47 97 Fax: 0216 342 95 92
E-mail: info@revakkitabevi.com

Müminlerin Annesi
HAZRET-İ HATİCE

Bâkır Şerîf el-Kureşî

Mütercim
M. Cevher Caduk

Revak Kitabevi
İstanbul, 2014

Bâkır Şerîf el-Kureşî 1925/26 (1344) yılında Necef'te dünyaya geldi. Tam ismi, Bâkır ibn Şerîf ibn Mehdî ibn Nâsır el-Kureşî'dir. İlk eğitimini âlim bir zât olan babası Şerîf ibn Mehdî'den almıştır. Daha sonra, Bâkır Kaftan, Hüseyin el-Ahsâî, Ali Şübber, Beşir el-Âmilî gibi büyük âlimlerin tedrisinden geçmiştir. Biyografi, tarih, fıkıh ve fıkıh usûlü sahalarında önemli eserler kaleme almış olan Kureşî, 2012 yılında Necef'te vefat etmiştir. Kabri, Necef'te kendisinin kurmuş olduğu İmâm Hasan Kütüphanesi'nin avlusundadır. Yüzü aşkın eserlerinden bazıları şunlardır: *Hayâtü'tü'r-Rasûli'l-Âzam* (3 cilt), *Mevsû'âtü Ehli'l-Beyt* (42 cilt), *Emîrül-Müminîn Ali bin Ebî Tâlib* (11 cilt), *Hayâtü'l-İmâm Hasen* (2 cilt), *Hayâtü'l-İmâm Huseyn* (3 cilt), *Mevsûâtü'l-İmâm es-Sadık* (7. cilt), *en-Nizâmü't-Terbiyevî fi'l-İslâm*, *en-Nizâmü's-Siyâsî fi'l-İslâm*, *el-İslâm ve Hukûku'l-İnsân*.

M. Cevher Caduk 1976 yılında Şanlıurfa'da doğdu. Ortaokul ve liseyi Şanlıurfa'da tamamladı. 2000 yılında Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden mezun oldu. 1997-2004 yılları arasında Diyanet İşleri Başkanlığı'nda çalıştı. 2004 yılında Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi Öğretmenliği'ne atandı. Hâlen Şanlıurfa İmam Hatip Lisesi'nde öğretmen olarak görev yapmaktadır.

İçindekiler

Takdim	i
I. Hazret-i Hatice'nin Ailesi, Doğumu ve Şahsiyeti	1
A. Ailesi.....	1
B. Doğumu ve künyesi.....	2
C. Kıymetli sıfatlarından bazıları.....	3
a. Allah'a sağlam bir iman.....	3
b. Cahiliye dönemindeki konumu.....	3
c. İrade.....	4
d. Sabır.....	4
e. İffet.....	4
f. Cömertlik.....	4
g. Ticaret sevgisi.....	5
h. İslâm'daki önemi.....	5
D. Hazret-i Hatice'nin yüceliğine misaller.....	6
a. Allah'ın Hazret-i Hatice'ye selâmı.....	6
b. Cennetteki evi.....	6
c. Hz. Peygamber'in ona verdiği değer.....	7
d. Hz. Zehrâ'nın methiyesi.....	8
e. Hz. Ebû Tâlib'in methiyesi.....	8
f. Hz. İmâm Hasan'ın methiyesi.....	9
g. Hz. İmâm Hüseyin'in methiyesi.....	9
h. Hz. İmâm Zeyne'l-Âbidîn'in methiyesi.....	10
i. Hz. İmâm Hasenü'l-Askerî'nin methiyesi.....	10

II. Cahiliye Dönemi Putları ve Âdetleri	11
A. Putlara tapınma.....	11
a. Hübel.....	11
b. İsâf ve Nâile.....	12
c. Lât, Uzza ve Menât.....	12
B. Putlardan yüz çevirenler.....	12
a. İmriü'l-Kays.....	12
b. Ğâdî bin Abdüluzza.....	13
c. Zeyd ibn Amr ibn Nufeyl.....	14
d. Sa'd.....	14
e. Huzâî bin Abdülmüzenî.....	14
f. Abdurrahman.....	15
C. Hazret-i Peygamber'in putları yıkması.....	16
D. Kız çocuklarının toprağa gömülmesi.....	17
E. İktisadî yaşam.....	17
F. Zillet ve miskinlik.....	18
G. Ümmîlik (Okur-yazar olmama durumu).....	18
H. <i>Hilfu'l-Fudûl</i> (Erdemliler İttifakı).....	19
I. <i>Dârü'n-Nedve</i> (Şehir Meclisi).....	20
III. Ticaret ve Evlilik	21
A. Hazret-i Peygamber ile ticarî akd.....	21
B. Hazret-i Peygamber'e muhabbet.....	22
C. Hazret-i Hatice'nin tercihi.....	22
D. Hazret-i Ebû Tâlib'in istemesi.....	23
E. Hz. Peygamber'in ve Hz. Hatice'nin yaşı.....	25
F. Hazret-i Hatice'nin malını bağışlaması.....	26
G. Hazret-i Hatice daha önce evlenmemişti.....	27

H. Çocukları.....	28
a. Hazret-i Kasım.....	28
b. Hazret-i Abdullah.....	29
c. Hazret-i Tayyib.....	30
d. Hazret-i Tâhir.....	30
e. Hazret-i Fâtimetü'z-Zehra.....	30
f. Hazret-i Zeyneb.....	40
g. Hazret-i Rukıyye.....	42
h. Hazret-i Ümmü Gülsüm.....	43
IV. Hazret-i Hatice Cihâdın Ön Saflarında.....	45
A. Hira mağarasında.....	46
B. Vahiy.....	47
C. İlk Müslümanlar: Hz. Hatice ve Hz. Ali.....	50
D. İslâm'a davet.....	52
E. Kureyşlilerin tepkisi.....	56
F. Müslümanların Habeşistan'a hicreti.....	57
G. Boykot yılları.....	73
V. Son Demler ve Hüzün Yılı.....	79
A. Âişe'nin kıskançlığı.....	80
B. Hüzün yılı.....	86
a. Hazret-i Ebû Tâlib'in vefatı.....	86
b. Hazret-i Hatice'nin vefatı.....	90

Takdim

Dinî ve siyasî sahalardaki başarılar sadece erkeklere ait olmayıp, bu başarılarda kadınların da önemli bir payı ve rolü vardır. Hatta kadınlar sadece bu sahalarda değil, hayatın her alanında etkindirler ve hayatı erkeklerle paylaşırlar. Onlarla birlikte zorlu meydanlarda ve karanlıklarda zulme karşı dururlar. Bu mücadeleler sırasında uğradıkları mihnetler ve belalarla daha da yücelirler. Kimi zaman erkeklerin gösteremeyeceği kahramanlık ve fedakârlıkları ortaya koyarlar. Kadınların zulme karşı onurlu mücadeleleri tarih boyunca kaydedilmiş, *A'lâmü'n-Nisâ*, *Belâğâtü'n-Nisâ* ve *el-Hûru'l-Ayn* gibi, onların siyasi başarılarını ve ilmi dirâyetlerini konu edinen pek çok eser kaleme alınmıştır. Kadınların ebedî olarak kalacak kahramanca duruşlarını yüksek sesle dillendirmemek veya göz ardı etmek, onlara karşı yapılan büyük haksızlıklardan biridir. Bu tavır, insanî değerlerin en basitinden dahi uzaklaşmak anlamına gelir.

Tarih boyunca pek çok kadın, fazilet, cihat ve zorlu işlerde sembol hâline gelmiştir. Bu değerli kadınlardan biri de, Âsiye bint Muzâhim'dir. Kadim Mısır'da despot, cehaletinden ve gücünden dolayı ilahlık iddia eden Firavun'un karısıdır. Korkunun ve terörün hâkim olduğu bir atmosferde, Firavun'un ilahlığına inanıp, onun despotluktan korkarak bu inancı ikrar eden kimse güven içinde olurken, inkâr edenler türlü işkencelere maruz kalıyordu. Derken Mısır semasında Hakk'ın daveti yankılandı. Firavun'un hanımı tarafından gerçekleştirilen bu tevhid daveti, Firavun'u inkâr ederek onu değersizleştirdi.

Âsiye'nin ağzından, Firavun'a karşı şu cümleler döküldü: "Sen kimsin? Kıymet-i harbiyen nedir? Cehalet ve ahmaklık sembolüsün. Cehaletin karanlıklarında paramparça olmuş, un ufak bir toz gibisin! Belirsiz ve şahsiyetsiz bir hâle dönmüşsün." Âsiye, Cenâb-ı Hakk'a iman ve ihlâs dolu bir münacatla şöyle yakardı: "*Rabbim! Bana katında, cennette bir ev yap. Beni Firavun'dan ve onun kötü işlerinden koru. Beni zalimler topluluğundan kurtar.*"¹ Âsiye, bu âyeti kocasına haykırarak vefat etmiştir. Bu yüce hanım, ahlâkının güzelliğinden ve Rabbinin kendisi için cennetin en yüksek derecelerini hazırladığını bildiğinden, türlü işkencelere aldırış etmeyerek davetini sürdürmüştür.

Kadına yücelik olarak şu yeter ki, aralarında Şeyhül-Enbiya Hazret-i İbrahim, İsa Rûhullah, Musa Kelîmullah, Muhammed Habîbullah gibi büyük peygamberlerin de bulunduğu, Allah'ın kelâmını yeryüzünde yükseltmeye çalışan, despot ve müşrik güçlerle çarpışan nebî ve rasûlleri karınlarında taşımışlardır. Bu yüce peygamberler ise, dile getirilemeyecek ve tasavvuru zor zulümler görmüşlerdir.

Kadınlar, peygamberlerin yanı sıra, onların yüce vasîlerini de dünyaya getirmişlerdir. Bunların başında Allah Rasûlü'nün vasîsi, onun ilim şehrinin kapısı, Hazret-i İmâm Emîrül-Müminîn Ali *aleyhi's-selâm* gelmektedir. Tertemiz rahimler, ona ve ondan sonra gelen Hidayet İmâmları'na da hânelik yapmışlardır. İmâmlar ve peygamberler, Allah yolunda gerçekleştirecek cihadın en ulusunu yerine getirdiler. Taşkın ve sapkın kuvvetlerle mücadele etmek için, onlara karşı bir cephe oluşturdular. Firavunlar ve tâğutlar, onlara akla hayale gelmedik işkenceler ve sıkıntılar yaşatmak istemiş, bu kutlu zâtlar da, ya şehîd edilmiş ya da zehirlenmişlerdir.

Kadın, Allah'ın büyük lûtfuna sahiptir. Kadını basit görmeye veya değerini alçaltmaya çalışmak, cahilî düşün-

¹ Tahrîm Sûresi, 11. âyet.

ceye ait bir tutumdur. Nitekim cahiliye ehli, kız çocuklarını diri diri toprağa gömerdi. “Kız çocuklarını gömmek, övünülecek davranışlardandır.” ifadesi, aralarında yaygınlık kazanmıştı. İslâm bunu yerle yeksan etmiş, teşrî ettiği teklifi ve vaz’î hükümlerle kadın ile erkeği birbirine eşit kılmıştır. *İslâm’da Kadın Hakları (Hukûku’l-Mer’eti fi’l-İslâm)* adlı eserimizde, İslâm Dini’nde kadının sahip olduğu hakları ve konumunu ele almıştık.

Müminlerin annesi Hazret-i Hatice’ye gelince, o, İslâm davetinin kabul görmesinin ve İslâm’ın garip olduğu dönemde mâkes bulmasının en önemli unsurlarından biridir. İslâm davetinin yayılması için muazzam servetini cömertçe harcamakla kalmamış, Hazret-i Peygamber’in Kureyş’in azgın tâğutlarından ve cahillerinden gördüğü her türlü düşmanlık ve meşakkat karşısında ona destek olmuştur.

Elinden geldiğince Peygamber’in acılarını hafifletmeye çalışmış, davetin sürekliliği ve risaletin eda edilmesi için Hazret-i Peygamber’in faaliyetlerini ve dinginliğini canlı tutmaya gayret etmiştir. Diğer taraftan da, peygamber hanımı olması dolayısıyla, hem erkeklerden hem de kadınlardan gördüğü alaylara ve tahkirlere tahammül etmiştir. Müminlerin annesi, İslâm’a gönülden bağlanmış, İslâm’ın değer yargılarını ve amaçlarını yürekte benimsemiş ve kavramıştır. Vahyin çağrısına ilk olumlu cevabı veren ve iman eden o olmuş, hayatı boyunca ihlâs ile bu imanı yaşamaya çalışmıştır.

Allah’ın Hazret-i Hatice’ye olan büyük lûtuflarından ve bağışlarından birisi, onu âlemlerdeki tüm kadınların hanumefendisi ve ahirette en yüce makama sahip olan Hazret-i Fâtîme’ye anne kılmasıdır. Allah, Fâtîme’nin hoşnutluğunu kendi hoşnutluğu, onun gazabını da kendi gazabı kılmıştır. Hazret-i Hatice, aynı zamanda Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve âlihi ve sellem*in iki torunu olan cennet ehli gençlerin iki efendisi Hasan ve Hüseyin’in, İslâm’ın

çerağları ve Kitâb-ı Kerîm'in dengi olan diğler tertemiz Hidayet İmâmları'nın ve onların neslinden gelen seyyidlerin de ninesidir.

Bu eseri telif etmemize, Hücetü'l-İslâm es-Seyyid Ahmed el-Eşkurî sebep olmuştur. Onunla kaleme almış olduğumuz kırk cildi aşkın *Ehl-i Beyt Ansiklopedisi* çerçevesindeki bir konuşmada, karşılıklı fikir teatisi neticesinde böyle bir kitap yazma fikri doğmuştur. *Ansiklopedi'* nin bir bölümü İngilizce'ye, bazı ciltleri ise Farsça'ya çevrilmiştir. Seyyid, söz konusu eserin tamamlayıcısı olması kabilinden, dikkatimi müminlerin annesi Hazret-i Hatice'nin hayatna çekti. Seyyid'in bu önerisi oldukça güzeldi. Allah'tan tevfik ihsan etmesini ve beni tertemiz Ehl-i Beyt İmâmları'nın hizmetkârı olarak haşretmesini niyâz ederek, Hazret-i Hatice'nin hayatını araştırmaya başladım.

Önsözü tamamlarken, değerli oğlumuz Seyyid Abdullah el-İhsaî'ye, kitabın basımı için göstermiş olduğu özel çabadan dolayı, dua ve teşekkürlerimi sunuyorum.

Bâkır Şerîf el-Kureşî

I. Hazret-i Hatice'nin Ailesi, Doğumu ve Şahsiyeti

A. Ailesi

Hazret-i Hatice ile Hazret-i Peygamber'in soyları, Kusa'y'da birleşmektedir. Kusay, Hazret-i Rasûlullah'ın dördüncü, Hazret-i Hatice'nin ise üçüncü göbekten atasıdır. Bilindiği üzere bu yüce soy, peygamberlerin atası Hazret-i İbrahim'e dayanmaktadır.

Müminlerin annesi Hazret-i Hatice'nin, Hazret-i Rasûlullah ile evliliğini ve İslâm'ın yayılmasındaki belirgin rolünü öğrenmeden önce, onun şahsiyetini tanımanın ve anlamının, okuyucu açısından önemli olduğu kanaatini taşımaktayız. Modern çalışmalarda şahsiyet incelemesi ile kastedilen şey de, şahsın hem bireysel hem de toplumsal tutum ve tavırlarını anlamaya çalışmaktır.

Hazret-i Hatice, Benî-Zühre (Zühreoğulları) ismiyle tanınan bir Arap kabilesine mensuptur. Zühre, soy olarak Kılâb ibn Mürre ibn Ka'b ibn Lüey'in oğludur. Bu kabile, Mekke'de ikamet eden, Arapların misafirperverlik gibi ayırt edici özelliklerini taşıyan bir kabiledir. Aile, Abdurrahman ibn Avf, Sa'd ibn Ebû Vakkâs gibi bazı seçkin Arap simalarını çıkartmakla da tanınmaktadır. İmâm-ı Âzam Ebû Cafer el-Bâkır'ın medresesinden mezun olan büyük bilgin ve fakih Muhammed ibn Müslim ez-Zührî de bu seçkin simalardan biridir. Zührî, İmâm Cafer-i Sadık'ın medresesinden de mezun olmuş, Ehl-i Beyt kültürünü koruma noktasında özel bir konuma sahip kimselerdendir. Nitekim Ehl-i Beyt'in fıkha ve mârifete dair hadîslerini tedvîn ve rivâyet etmiştir.

II. Cahiliye Dönemi Putları ve Âdetleri

Hazret-i Hatice'nin hayatının bir bölümü, günah bataklığı olarak kabul edilen cahiliye toplumunda geçmiştir. Müminlerin annesi, keskin zekâsıyla bu toplumun dalâlette olduğunu, yaşama âdâbını ve güzel ahlâkı kaybettiğini görmüştür. Medeniyetin gölgesinin dahi olmadığı söz konusu topluma, şiddet, cehalet ve zulüm ile dolu bir kabilecilik ruhu hâkim olmuştur. Bu toplumun kötü yönlerini, fikrî ve kültürel eksikliklerinden bazılarını şöyle sıralayabiliriz:

A. Putlara tapınma

Cahiliye toplumunun geri kalmışlığının ve çöküşünün en açık göstergelerinden birisi, insanların kendi elleriyle yaptıkları putların, kâinatın yaratıcısı olduğuna, bunlara ibadet etmenin Allah'a yaklaştırdığına ve insanın önemli ihtiyaçlarının giderilmesi noktasında aracı olduklarına dair inançtır. Mekke, putperestliğin kalesi idi ve sadece Kâbe'nin içinde üç yüz altmış put bulunmaktaydı. Mekke'nin yerleşik kabileleri, bu putlara saygı gösterir, onlara sığınır ve yakınlaşmak amacıyla adaklar sunarlardı. Kureyşliler tarafından en çok yüceltilen ve diğerlerine nazaran daha saygın kabul edilen putlar şunlardır:

a. Hübel

Onu Mekke'ye getiren, Amr ibn Heys'tir.²⁶ Muaviye'nin babası ve Yezid'in dedesi olan Ebû Süfyan da, Hübel'e saygı gösterir ve onu yüceltirdi. Hazret-i Peygamber, "*Lebbeyk, Allâhümme lebbeyk, lebbeyke lâ şerîke leke lebbeyk. İnne'l-hamde ve'n-ni'mete leke ve'l-mülk lâ şerîke lek.*"²⁷ sözle-

²⁶ *Ahbâru Mekke*, c. 1, s. 100.

²⁷ "Allah'ım, davetine isteyerek uydum, emrine âmâdeyim. Senin eşin ve ortağın yoktur. Sana yöneldim, hamd senin, ni-

III. Ticaret ve Evlilik

Hazret-i Hatice'nin İslâm'ın yayılmasındaki katkıları, Hazret-i Peygamber'in onunla malı üzerinden gerçekleştirmiş olduğu mudârabe akdi ile başlar. Daha sonra, bu ticarî ortaklık dolayısıyla elde edilen kâr ile devam eder. Zira Hazret-i Hatice, bu ortaklıktan sonra Hazret-i Peygamber'le hayatını birleştirmiş ve servetini İslâm'ın istikbali için feda ederek, Hazret-i Peygamber ve onun yüce davası uğrunda harcamıştır. Hayatının bu devresi, faziletin her rengini, imanın ve cihadın türlü formlarını sergilemektedir. Öyle bir duruşu vardır ki, *et-Tâhire* (temiz), *el-İffe* (iffet), *Sümuvu'z-zât* (Yüce zât) gibi sıfatlarla isimlendirilmiştir. Tüm bunlar, onun Hazret-i Peygamber ile olan birlikteliğinden sadece birkaç parıltıdır.

A. Hazret-i Peygamber ile ticarî akd

Tarihçiler, Hazret-i Peygamber'in Hazret-i Hatice'nin malıyla ne tür bir ticarî alışveriş yaptığı hususunda farklı bilgiler aktarmaktadırlar. Aralarında dakik ve doğruya en yakın bilgileri Şeyh Meclisî'nin şu ifadeleri sunmaktadır: "Hatice bint Huveylid, şerefli, zengin ve ticaret yapan bir hanımdı. Malını çalıştırmaları için erkek işçiler tutar, onlara mal verir ve kârdan hisse almalarını sağlardı. Kureyş, ticaretle geçinirdi. Hazret-i Rasûlullah'ın doğru sözlülüğü, güvenilirliği ve yüce bir ahlâka sahip olduğu bilgisi Hazret-i Hatice'ye ulaştınca, ona bir elçi gönderdi ve mallarını Şam'a götürmesi teklifinde bulundu. Ayrıca kendisine, diğerlerine verdiği kârdan daha fazlasını vereceğini vaad etti. Hazret-i Peygamber, teklifini kabul etti ve Hazret-i Hatice'nin Meysere adındaki hizmetçisiyle birlikte yola koyuldu. Şam'a vardıklarında, Rasûlullah, bir rahibin hücre sine yakın bir ağacın gölgesinde konakladı. Rahip,

IV. Hazret-i Hatice Cihâdın Ön Saflarında

Müminlerin annesi, İslâm davetinin şafağında Peygamber'e arkadaşlık etmiş, en zor, kasvetli, belalı ve mihnetli koşullarda onunla birlikte bulunmuş, Peygamber'in karşılaştığı çeşitli sıkıntılar ve mihnetlerde ona yardımcı olmuştur. Kureyş erkekleri, Efendimize hakaretlerde bulunurken, kadınları da Hazret-i Hatice'yi tecrit etmeye çalışmış, acı sözler ve hakaretlerle kalbini incitmişlerdir. Hazret-i Hatice, bütün bu olumsuzluklara karşı muazzam bir sabır örneği göstermiş ve ecrini Allah'tan bekleyerek İslâm davası için elem ve mihnetlere katlanmıştır. Toplumun cahilî safsatalarından kurtularak, ahlâkî erdemleri ve asil ilkeleri bünyesinde barındıran dine geçmiş, insanların adaletle ve hak ile bu dinin gölgesinde yaşayabilmeleri için elinden gelen çabayı göstermiştir.

Bütün bunlar bir yana, Hazret-i Hatice, elçi olarak görevlendirilmesinden önce de Hazret-i Rasûlullah'a iman etmiştir. Rasûlullah'ın Allah'a imanındaki kemâli, Kureyş'in kendi elleriyle yaparak ibadet edindiği putları hor görücü tavrını müşahede etmiştir. Hazret-i Peygamber'in, insanların ıslahı, toplumun genel yapısının iyileştirilmesi, güzel ahlâkın ve insanî erdemlerin nefislerde yerleşmesi için uzun uzun tefekkür ettiğini görüyordu. Kureyş'in gençleri ve delikanlıları arasında oyun ve eğlencenin yaygın olduğunu, Rasûlullah'ın onlarla dostluk ve arkadaşlık kurmadığını ve onlarla içli dışlı olmadığını gözlemliyordu. Onun gözünde Rasûlullah, tek başına bir ümmet, zâtıyla ve tabiatıyla eşsiz ve oldukça ulvî bir kişilikti. Büyük ve tertemiz bir sevdayla ona gönülden bağlıydı. Onun beşeriyet için en büyük kurtarıcı ve önceki peygamberlerin müjdelediği en yüce peygamber olduğuna inanmaktaydı. Hazret-i Hatice buna kesin bir şekilde inandığı için de bü-

V. Son Demler ve Hüzün Yılı

Hazret-i Hatice, İslâm davetinin başladığı ilk günlerden itibaren sıkıntı ve mihnet zamanlarında Hazret-i Peygamber'e refakat etmiştir. Hazret-i Peygamber, insanları Allah'a kulluğa ve putları kırmaya davet ediyordu. Tabi bu davet, Kureyş'in intikam duygularının artmasına ve ellerindeki bütün imkânlarla Peygamber'e karşı durmalarına sebep olmuştur. İşte bu dönemde, Hazret-i Hatice dışında, Peygamber'e yardımcı olabilecek, onun çektiği sıkıntı ve acıları dindirebilecek bir kimse bulunmamaktaydı.

İshak şöyle rivâyet etmektedir: "Hazret-i Peygamber, düşmanlarından ve kendisini yalanlayanlardan nahoş ve üzücü her ne söz duymuş ise, muhakkak Hatice'yi yanında teselli edici olarak görmüştür. Hatice ona teselli verip, üzüntülerini hafifletiyor, onu tasdik ediyor, insanlardan gördüğü sıkıntılarının önemsiz olduğunu söylüyor ve hayatın getirdiği yükleri taşımasına yardımcı oluyordu. Bu durum, Hatice'nin ahirete intikaline kadar böyle devam etti."¹¹⁸

Hazret-i Hatice'nin Hazret-i Peygamber'i gözetmesini, ona duyduğu şefkat ve merhameti anlatmak mümkün değildir. Hazret-i Peygamber'in azgın Kureyşlilerden ve kendisine düşmanlık besleyen beyinsizlerden gördüğü istihza ve düşmanlıklara karşı durabilmesi için, kendisine yardımcı oluyor ve yükünü hafifletiyordu.

Hazret-i Muhammed'e Allah'ın lûtuflarından birisi de, bu tertemiz ve faziletli hanımın Allah'a inanması, Rasûlü'nün peygamberliğini tasdik etmesidir. Hem de bu tasdik, Mekke'de küfrün hâkim olduğu, şehrin her tarafını putların sarıp sarmaladığı bir ortamda gerçekleşiyordu.

¹¹⁸ *el-İsâbe*, c. 4, s. 273; *el-İstiyâb*, c. 6, s. 275.

Peygamber'in itreti/Ehlibeyt'i karşısında, Âişe ve bazı sahabelerin tutumu, Müslümanlar arasında fitnenin çıkmasına ve onların gruplara bölünmesine neden olmuştur. Bu tür olayların anlatılıp tüm açıklığıyla ortaya konulması, gerçeklerin izhar edilmesine ve İslâm tarihinin hakikî çehresinin ortaya çıkmasına neden olacaktır.

B. Hüzün yılı

Hüzün yılı, Hazret-i Peygamber'in, sevdiklerinden iki dayanağını kaybettiği yıldır. Bu iki sevgili dost, en zor zamanlarda İslâm'ın hâmîsi olan amca Ebû Tâlib ve elinden gelen bütün iyilikleri Peygamber'e sunan vefakâr zevce Hazret-i Hatice'dir. Hazret-i Hatice'nin vefatına geçmeden önce, Efendimizin, Kureyş despotlarına karşı kendisini koruyan amcası Hazret-i Ebû Tâlib'in vefatına üzülmeye değineceğiz. Hazret-i Ebû Tâlib'in ve Hazret-i Hatice'nin vefatları, birkaç gün arayla gerçekleşmiştir. Bu günler, Hazret-i Rasûlullah için musibet ve mihnet açısından en ağır zamanlar olmuştur. Dolayısıyla da, *hüzün yılı* olarak isimlendirilmiştir.

a. Hazret-i Ebû Tâlib'in vefatı

Hazret-i Peygamber, Ebû Tâlib vadisinden çıktıktan sonra, Mekke'ye heyetler gönderen kabileler arasında İslâm davetinde bulunuyordu. Her zaman olduğu gibi, bu günlerde de Hazret-i Ebû Tâlib, bütün imkânlarıyla Rasûlullah'ı Kureyşlilerin tuzaklarından korumaya çalışıyordu. Yaşı artık seksene varmıştı ki, hastalıkları artmış, evden çıkamaz olmuştu. Kureyş'in ileri gelenleri, hasta ziyareti bahanesiyle yanına giderek, "Ey Ebû Tâlib! Bildiğin gibi sen bizdensin ve ölüm döşeğindesin. Bizimle kardeşinin oğlu arasındaki durumu biliyorsun. Onu çağır da bizim adımıza ona söz ver. Bizim için de ondan bir söz al. Böylece, biz ondan ve dininden el çekelim, o da bizden ve

Allah, Hazret-i Peygamber'e her türlü desteği sunan Hazret-i Ebû Tâlib'in ecrini artırsın. Bu büyük mücahidin ve İslâm'ın hâmîsinin dünyadan kâfir olarak göçtüğü şeklindeki iftira, Hazret-i Ali'ye ve onun mübarek evlâtlarına düşmanlık besleyen Ümeyye ve Abbas oğullarının uydurmalarındandır. Hazret-i Peygamber bir kâfir için bu kadar üzülebilir mi?! Onun vefat ettiği yılı *hüzün yılı* olarak isimlendirebilir mi?! Ona nasıl bu derece merhametli davranabilir?! Nasıl olur da bir kâfire onur ve yücelik bahşeder?! İslâm'ın, kâfirin necis olduğuna dâir hükmü varken, böyle bir kişinin evinde nasıl olur da yer ve içer?!

b. Hazret-i Hatice'nin vefatı

Müminlerin annesi Hazret-i Hatice son demlerindeyken, vücudunda peş peşe hastalıklar zuhur ediyordu. Son günlerini fakirlik içinde geçirmiştir, çünkü tüm servetini İslâm'ın hizmetine sunmuştu. Diğer taraftan, Kureyş'in erkekleri ve kadınları tarafından sövgülere, hakaretlere, tahkire, alaya ve horlanmaya da maruz kalmıştır. Ancak başına gelen bütün olumsuzları, Hakk'ın rızası yolunda çekilen sıkıntılar olarak kabul ediyordu.

Hazret-i Hatice, en çok da biricik kızı Hazret-i Fâtîme için üzülmüştür. Kureyşli kadınlar, Hazret-i Hatice'ye Peygamber'le olan birlikteliğinden dolayı öfkeliydi. Hazret-i Hatice bunu bildiği için hıçkırıklar içinde kızına bakınca, Esmâ Bint Umeyy, "Ağlıyor musun? Sen ki âlemlerdeki tüm kadınların efendisisin. Bizzat Peygamber tarafından cennetle müjdelenmiş kimsesin. Niçin ağlıyorsun?" diye sormuştur. Hazret-i Hatice, "Kendim için ağlamıyorum. Bir kadın, zıfaf gecesinde ihtiyaçlarını karşılayacak ve kendisine yardım edecek bir kadına ihtiyaç duyar. Fâtîme henüz küçüktür. Ben o gün geldiğinde kendisine yardım edecek kimsenin olmamasından korkuyorum." şeklinde cevap verir. Bunun üzerine Esmâ, Hazret-i Fâtîme'nin evleneceği